Motion till riksdagen 1986/87:Ub55

Ewa Hedkvist Petersen m. fl. (s)

Forskning (prop. 1986/87:80)

Högskolan i Luleå har mycket stor betydelse för utvecklingen i Norrbotten, då den bl. a. bidrar till en långsiktig förnyelse av länets näringsliv. Det är därför av yttersta angelägenhet att utvecklingen av högskolan i Luleå fortsätter, så att dess regionalpolitiska betydelse för Norrbotten kan bibehållas och förstärkas.

Det råder i dag stor enighet om högskolornas betydelse för regionerna. Högskolepolitiken är därför en viktig del av regionalpolitiken och därför måste sådana bedömningar vägas in vid fördelningen av forskningsanslag.

I budgetpropositionen 1986/87:100 framhåller utbildningsministern att en ytterligare förstärkning av utbildningen och forskningen vid högskolan i Luleå är angelägen. Det står helt klart att detta också har varit vägledande för förslagen beträffande den tekniska grundutbildningen i årets budgetproposition.

Naturligtvis har också regionalpolitiska bedömningar varit avgörande för de tre olika beslut, som under de senaste fem åren inneburit att högskolan i Luleå tillförts totalt 24 milj. kr. och att högskolan kunnat bygga ut sin forskningsverksamhet. De beslut som avses är:

- Regeringsbeslut den 19 augusti 1982. 7 milj. kr. till högskolan i Luleå till forskning och utbildning inom datateknik, elektronik och verkstadsteknik under 1982/83, 1983/84 och 1984.
- Riksdagsbeslut med anledning av proposition 1982/83:120 Utveckling i Norrbotten. Ytterligare 9 milj. kr. att användas med 3 milj. kr. per år under 1984/85, 1985/86, 1986/87.
- Riksdagsbeslut med anledning av proposition 1984/85:115 Regional utveckling och utjämning. 8 milj. kr. att användas under åren 1985/86, 1986/87, 1987/88 samt 1988/89 för att bygga upp forskning inom informationsteknologi.

I besluten angavs att de verksamheter som finansierats med de anvisade medlen vid periodens slut skulle finansieras av utbildningsdepartementets ordinarie anslag för forskning och forskarutbildning. Liknande formuleringar använde utbildningsministern i budgetpropositionen 1985/86.

Det är av intresse att konstatera att högskolan i Luleå trots de regionalpolitiskt motiverade tillskotten inte har haft en bättre utveckling av D 24-anslaget än andra nya naturvetenskapliga och tekniska fakulteter, utan tvärtom, utan dessa tillskott skulle ha hamnat under genomsnittet för teknisk fakultet.

En studie av utvecklingen visar att Luleås andel av det totala anslaget till

teknisk fakultet är i stort sett oförändrat sedan 1979/80. Då var den 10,0 % och budgetåret 1986/87 är den 9,9 %.

De tidsbegränsade regionalpolitiskt motiverade tillskotten av medel har därför betytt mycket för högskolan i Luleå. Forskningsverksamhet har kunnat byggas upp och etableras på nya områden. Dock kan man säga att de extra resurser som högskolan i Luleå fått inte tillåtits utvecklas fullt ut, då inte anslagsutvecklingen på teknisk fakultet samtidigt följt med. Man har därigenom inte kunnat dra full nytta av de investeringar som gjorts i samband med de regionalpolitiskt motiverade tillskotten.

I forskningspropositionen föreslås en kraftig uppräkning av anslaget till teknisk fakultet vid högskolan i Luleå. Samtidigt faller dock de regionalpolitiskt motiverade tillskotten stegvis bort, så att det som kan verka vara en kraftig förstärkning av högskolan endast blir en måttlig förstärkning i förhållande till innevarande budgetår. Även om hänsyn tas till de allmänna förstärkningar som i forskningspropositionen föreslagits för 1988/89 och 1989/90, så kommer fakultetsanslaget då i verkligheten att minska och hamna något över nivån från 1986/87, men under nivån från 1987/88.

Inom ramen för ökningen av fakultetsanslaget fr. o. m. 1987/88 skall, förutom inlösen av de regionala tillskotten, också inrymmas särskilda satsningar på informationsteknologi, kostnader för anslagstekniska förändringar, driftskostnader för Teknikens hus, ytterligare fem forskarassistenttjänster och höjning av utbildningsbidragen. Dessutom får högskolan en professur i datalogi 1989/90, dock utan tillskott av medel. Även denna skall finansieras inom ramen för fakultetsanslaget. Det är alltså många ändamål som skall "trängas" inom ramen, och denna kommer inte att räcka till utan ytterligare förstärkning av fakultetsanslaget fr. o. m. 1987/88.

Som tidigare framhållits är högskolan i Luleå en "motor" i utvecklingen av Norrbotten – en "motor" med vars hjälp det mest arbetslöshetsdrabbade länet i landet kan hålla jämna steg i den tekniska utvecklingen. Det finns en framåtanda och optimism vid högskolan i Luleå som främst visar sig i de utvecklingsplaner som finns.

- Utveckling av den metallurgiska forskningen så att Luleå kan bli ett centrum för metallurgisk forskning och utbildning. Detta skulle kräva en höjning av fakultetsanslaget med 1,2 milj. kr. 1988/89.
- Forskningsinsatser inom datateknik och elektronik, materialteknik (keramer och polymera kompositmaterial), industriell marknadsföring och maskinteknik. Kostnaderna för denna utveckling skulle innebära höjning av fakultetsanslaget under vart och ett av budgetåren 1987/88 och 1988/89 med 2 milj. kr. utöver vad som föreslås i proposition 1986/87:80.
- Teknikens hus genom vilket man fullföljer en satsning på forskningsinformation till barn och ungdom som uttryckts i tidigare forskningspropositioner. Verksamheten här är dock endast delvis en högskoleangelägenhet, då länets kommuner kommer att bidra med nära hälften av driftskostnaderna.

  I Teknikens hus kommer man att utveckla en ny pedagogik och metodik för undervisningen i teknik i förskolan och i grundskolan. Man har också klara jämställdhetsmål. Verksamheten har av dessa skäl ett riksintresse.

Genom Teknikens hus blir det också möjligt att rätta till en regional obalans, då det norr om Stockholm inte finns någon liknande institution med teknisk anknytning.

Fortfarande saknas dock medel till nära hälften av driftsbudgeten, och av ovanstående skäl är ett särskilt anslag till Teknikens hus på 0,5 milj. kr. fr. o. m. 1987/88 väl motiverat.

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ökade resurser till högskolan i Luleå.

Stockholm den 11 mars 1987

Ewa Hedkvist Petersen (s)

Sten-Ove Sundström (s) *Bruno Poromaa (s)*

Leif Marklund (s)

Svenskt Tryck Stockholm 1987